

GEÇİCİ KÖY KORUCULUĞU SİSTEMİ ÜZERİNE BİR SAHA ÇALIŞMASI: BEYTÜŞŞEBAP ÖRNEĞİ

A FIELDWORK ON TEMPORARY VILLAGE GUARD (TVG): BEYTÜŞŞEBAP EXAMPLE

Soner KARATAŞOĞLU

Mülki Amir, Doktora öğrencisi,
sonerkaratasoglu@mynet.com.tr

Yrd.Doç.Dr.Mahmut AKPINAR

Turgut Özal Üniversitesi
mahmutakpinar@hotmail.com

Öz

Geçici Köy Koruculuğu (GKK) sistemi geçici olarak adlandırılmakla birlikte 25 yıldır gündemimizden hiç düşmemiş bir istihdam şeklidir. Geçici Köy Koruculuğu sistemi özü itibarıyla bölücü terör örgütüne karşı yerel unsurlar ile bir duruş sergilenmesi için tasarlanmış ve 442 sayılı Köy Kanunu çerçevesinde hayata geçirilmiş geçici bir müessesedir. Geçici Köy Koruculuğu sistemi üzerine bugüne kadar herhangi bir anket çalışması yapılmamıştır. GKK sistemini tahlil etmek adına yapılmış bulunan bu anket çerçevesinde, Şırnak ili Beytüşşebap ilçesinde görev yapan 1234 GKK ile anket yapılmıştır. Anket neticesinde GKK sorunlarının tespiti yanında çözüm modelleri üretmek, örnek yerel sosyal politika uygulamaları ile sistemin rehabilitasyonuna katkı sağlamak ve GKK envanteri çıkartılması amaçlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Geçici Köy Koruculuğu, Terörle Mücadele, Sosyal Güvenlik Sistemi.

Abstract

Temporary Village Guard (TVG) system is a type of employment that has never been fallen behind the agenda for 25 years although the system is called "Temporary". In principle, TVG is a interim system, which was formed to lay out an attitude against Separatist Terror Organisation with the help of local components and effectuated under the Village Law No 442.

Until now, a questionnaire about TVG system has not been developed. Within the framework of this survey, which was performed to analyse TVG system, a questionnaire was performed with 1234 Temporary Village Guards working in Beytüşşebap district of the province of Şırnak. As a result of the survey, it is aimed to produce ways of solution beside establishing TVG issues, to support rehabilitation of system through sample local -policy implementations and to build up TVG inventory.

Keywords: Temporary Village Guard, The Fight Against Terrorism, Social Security System.

GİRİŞ

Geçici Köy Koruculuğu (GKK) sistemi geçici olarak adlandırılmakla birlikte 25 yıldır neredeyse sürekli hale gelmiş bir istihdam şeklidir. Geçici Köy Koruculuğu sahip oldukları silah ve mühimmatlar ile düzenli bir ordu görünümü sergilemekle birlikte, eğitim durumları ve sahip oldukları sosyo-ekonomik haklar bakımından geçiştirilmiş, yani geçici vasfı ön planda tutulmuş bir görünüm arz etmektedir.

Geçici Köy Koruculuğu (bundan sonra GKK olarak adlandırılacaktır) sistemi özü itibariyle bölücü terör örgütüne karşı yerel unsurlar ile bir duruş sergilenmesi, vatandaşlarımızın gönüllü olarak kendi hanelerini, kendi köylerini ve kendi memleketlerini silahlı olarak muhafaza edebilmeleri için tasarlanmış ve 442 sayılı Köy Kanunu çerçevesinde hayata geçirilmiş geçici bir müessesedir.

GKK sistemi terör örgütüne ve terör olaylarına karşı toplumsal manada duruşun göstergesi oldu. Ancak alınan düşük ücrete, sigorta kapsamına alınmadan yeşil kart ile verilmeye çalışılan sağlık güvencesine, buldukları coğrafyada dışlanmaya, emekliliklerinde aldıkları maaşla geçinmenin mümkün olmamasına rağmen bugüne kadar devam etti.

Terör örgütü gündeme gelince ve terör olayları artınca bölgedeki GKK'nın durumları hatırlandı. Ancak sayıları elli bini bulan, sınırda nöbet tutup, askerimize yol göstericilik yapan GKK'larının durumunda, ancak 2005-2007 (59. ve 60. Hükümetler Dönemi) döneminde yeterli olmamakla birlikte, mali konularda iyileştirmeler yapıldı.

GKK sisteminin analizi yapıldığında 25 yıldır atılması gereken birçok adımın atılmadığı görülmektedir. GKK sisteminin ivedi şekilde değişen güvenlik konseptine uygun hale getirilmesine, Terör örgütüne karşı önemli bir duruş sergilemiş ve binlerce şehit ve gazi vermiş (Sadece Beytüşşebap da Şehit GKK sayısı 89, Gazi sayısı 61'dir) GK Korucularının özlük haklarının düzeltilmesine ve sistemin rehabilite edilmesine ihtiyaç vardır.

Diğer yandan; Avrupa Birliği'nin (AB; 2010) İlerleme Raporunda terörle mücadele kapsamında istihdam edilen köy koruculuğu sistemi hakkında "Devletten maaş ve silah alan köy korucuları ile ilgili olarak herhangi bir adım atılmamıştır. Kara mayınları ve köy koruculuğu sistemi endişe kaynağı olmayı sürdürmektedir" ifadeleriyle eleştirilmiş, koruculuk sisteminden vazgeçilmesi önerilmiştir. Ancak, Güneydoğu Bölgesi'nde 70 binden fazla gönüllü ya da geçici köy korucusunu bünyesine alan Türk Silahlı Kuvvetleri, bu sistemin PKK'yla mücadelede hayati öneme sahip olduğu görüşündedir. AB'nin köy koruculuğu sistemine ilişkin eleştirilerini değerlendiren askeri kaynaklar "bu sistem içinde elbette hata

yapanlar olmuştur, bunlar yargılanır; ama tüm sistemin kaldırılmasına gerek yoktur. AB'nin eleştirdiği bu sistem ABD tarafından bugün Afganistan'da kullanılmaktadır. Bu insanların devletin yanında olması çok önemlidir" ifadesini kullanmışlardır.

Bu çalışmamızda GKK sistemi incelendikten sonra, ülke genelindeki tüm GK Korucularının önemli bir oranını (tüm GKK'nın % 3'ü) oluşturan, Beytüşşebap ilçesinde görev yapan 1234 GKK'na anket uygulanmıştır. Mülakatlar ve anketler sonucu ortaya çıkan durumun değerlendirilmesi yapılmış, ardından GKK sisteminin rehabilitesi adına önerilerde bulunulmuştur.

2. GKK SİSTEMİ ÜZERİNE GENEL DEĞERLENDİRME

2.1. GKK Sistemi

Köy koruculuğu sisteminin geçmişi 1924 yılına dayanmaktadır. 442 Sayılı Köy Kanunu ile "Köy sınırları içinde, herkesin ırzını, canını ve malını korumak için muhtarın emrinde, silahlı ve jandarma gibi görev yapacak köy korucularının görevlendirilmesi" öngörülmüştür. Silahlandırılacak gönüllü köy korucularının sorumluluğu köylüyü, eşkıyadan ve mahsul zamanında çapulculardan korumak olarak belirlenmiştir.

Ülkemizin Doğu ve Güneydoğu Anadolu bölgesinde terör eylemlerinin artması nedeniyle, özellikle şehir merkezleri dışında polis ve jandarma karakollarından uzak noktalarda ikamet eden insanların, can ve mal güvenliğinin sağlanması ve saldırılardan korunmaları amacıyla, 26.03.1985 tarih ve 3175 sayılı Kanunla, 442 sayılı Köy Kanunu'nun 74. maddesinde yapılan bir değişiklikle, Geçici Köy Koruculuğu müessesesi kurulmuştur. Muhtarın teklifi, kaymakamın kabulü ile Gönüllü Köy Korucusu (GÖKK), Valiliğin teklifi ve İçişleri Bakanının onayı ile de Geçici Köy Korucusu (GKK) görevlendirilmiştir.

GKK ve GÖKK sayıları çeşitli dönemlerde değişkenlik göstermekle birlikte, özellikle terörün yoğun olduğu dönemlerde 77 bini bulduğu olmuştur. İçişleri Bakanlığı'nın verdiği bilgilere göre, 2009 Mart ayında 48 bini kadrolu, 23 bini gönüllü olmak üzere toplam 71 bin Köy Korucusu vardır. 1985-2009 yılları arasında 123 bin Köy Korucusu görev yapmıştır.

İlk olarak 1985 yılında 22 ilde geçici köy koruculuğu uygulaması başlatılmıştır. Terörün tırmanmasına ve çatışmaların artmasına paralel korucu sayısı da yükselmiştir. 1988 yılında 14 bin olan korucu sayısı, 1992 yılında koruculara maaş bağlanmasından sonra rakam hızla artmıştır. 2005 yılında koruculara ve ailelerine yeşil kart verilmesi kararlaştırılmıştır. 2008 yılında Bakanlar Kurulu kararıyla 10 bin korucu daha alınmış; 2007 yılında 5673 Sayılı Kanun ile korucuların kadroları ve maaşları düzenlenmiştir.

➤ **1995-1996 tarihlerinde korucuların illere göre sayısı:**

Batman İlinde 3 445, Bingöl İlinde 2 678, Bitlis İlinde 3 759, Diyarbakır İlinde 5 842, Hakkâri İlinde 7 596, Siirt İlinde 4 809, Şırnak İlinde 7 520, Tunceli İlinde 377, Van İlinde 8 186, Mardin İlinde 3 565, Muş İlinde 2 036, Adıyaman İlinde 1 633, Ağrı İlinde 2 207, Ardahan İlinde 113, Elazığ İlinde 2 307, Antep İlinde 593, Kilis İlinde 37, Maraş ilinde 2 342, Kars İlinde 675, Iğdır İlinde 479, Malatya İlinde 1 343, Şanlıurfa İlinde 1 112. GKK vardır.

➤ **2007-2008 yılı itibariyle korucu dağılımı:**

Diyarbakır'da 5 bin 187, Şırnak'ta 6 bin 756, Batman'da 2 bin 887, Bingöl'de 2 bin 511, Bitlis'te 3 bin 730, Mardin'de 3 bin 323, Muş'ta bin 860, Siirt'te 4 bin 661, Van'da 7 bin 320, Hakkari'de 7 bin 614, Tunceli de 368, Adıyaman'da bin 485, Ağrı'da bin 838, Ardahan'da 91, Elazığ'da 2 bin 83, Antep'te 555, Iğdır'da 362, Kilis'te 33, Maraş'ta 2 bin 236, Kars'ta 558, Malatya'da bin 365, Urfa'da 934 GKK bulunmaktadır.

2.2. GKK Sahip Olduğu Sosyo-Ekonomik Haklar

Terörle mücadele konusunda etkin rol oynayan GKK'ların sigortalılık durumları, sosyal güvenlik hakları her zaman için çözüm bekleyen bir alan olmuştur. Zira çatışmalarda yaralanan, ya da şehit olan bu vatandaşlarımızın bakmakla yükümlü oldukları veya geride bıraktıkları kişiler bulunmaktadır. Geçici köy korucularının çalıştırılmaya başlandığı 1985 yılından itibaren, sosyal güvenlik durumları ve sigortalılık hakları sürekli olarak gündemdeki yerini korumuştur.

02.06.2007 tarihli Resmi Gazete'de yayınlanan 5673 sayılı Kanun ile 442 sayılı Köy Kanunu'nda, korucular lehine emeklilik ve ikramiye ödenmesine ilişkin geniş kapsamlı düzenlemeler yapılmıştır.

2.2.a. Aylık Bağlanması

GKK'lara aylık bağlanmasına ilişkin düzenleme 442 sayılı Köy Kanunu'nun 74. maddesinde yapılan değişiklik ile sağlanmıştır. Buna göre, Geçici Köy Korucularının aylıkları gösterge (x) katsayı sistemine geçilerek önemli oranda artırılmıştır. Geçici köy korucularına yapılacak bu ödemeler, İçişleri Bakanlığı bütçesine konulan ödenekten karşılanmakta ve ödemeler il valilikleri tarafından yapılacaktır.

Köy Kanunu'nda yapılan değişikliğe göre;

1- 40 bin köy korucusu geçici olarak çalıştırılabilecektir. Bakanlar Kurulu bu sayıyı % 50'sine kadar arttırılabilecektir. Dolayısıyla en fazla 60.000 GKK çalıştırılabilecektir.

2- Geçici köy korucularına hizmetin devamı süresince her ay 11.500 gösterge rakamının memur aylıklarına uygulanan aylık katsayısı ile çarpımı sonucunda bulunacak miktarda ücret ödenir. **01.01.2011 tarihi itibariyle GKK maaşı;** $11.500 \times 0.061954 = 712.471$ TL'dir.

3- Ücret, **korucu başlarına %10 fazla ödenecek:** Geçici köy korucuları arasından, toplam geçici köy korucusu sayısının %10'unu geçmeyecek şekilde tefrik edilen korucu başlarına geçici köy korucularına ödenen ücretin yüzde onu kadar ilave ücret ödenecektir. 01.01.2011 tarihi itibariyle **bir korucu başı 783.718 TL maaş/ay almaktadır.**

4- Güvenlik güçleriyle birlikte operasyonlara katılan geçici köy korucularına, herhangi bir vergi ve kesintiye tâbi tutulmaksızın her ay 400 gösterge rakamının memur aylık katsayısıyla çarpımı sonucu bulunacak tutarda ek tazminat ayrıca ödenir. **GKK Operasyon Tazminatı** $400 \times 0.061954 = 24.78$ TL dir.

5- Geçici köy korucularından güvenlik güçleriyle birlikte operasyonlara katılanların iâşeleri, birlikte operasyona katıldıkları güvenlik güçlerinin bağlı olduğu birimlerce ve bu birimlerin bütçesinden karşılanmak üzere sağlanır. Bu Kanunda belirtilen görevler ile tabii afetlerde ve diğer olağanüstü hal ve durumlarda emsallerine göre başarılı görev yaptıkları görülen veya büyük yararlılık gösteren geçici köy korucularına, valinin teklifi ve İçişleri Bakanının onayı ile yılda bir defa aylık ücretlerinin iki katına kadar ödül verilebilir. Bir malî yılda bu şekilde ödül verilecek geçici köy korucusu sayısı, o ilde görevli geçici köy korucusu sayısının yüzde birini geçemez.

2.2.b. GKK Emekli Aylığı

55 yaşını dolduranlardan, 15 yıl ve daha fazla hizmeti olan geçici köy korucularının kurumla ilişkileri kesilerek, 5000 gösterge rakamının memur aylıklarına uygulanan aylık kat sayısı çarpımı sonucunda bulunacak miktarda aylık bağlanmaktadır. 15 yıldan fazla hizmeti olanlara, 15 yılı aşan her yıl için 200 gösterge rakamı ilave edilir. Ancak bu ilaveler 3000 gösterge rakamını geçemez.

5673 sayılı Kanunun yürürlüğe girdiği 02.06.2007 tarihinden önce Geçici Köy Koruculuğu görevine başlamış olanlar için Kanunun Geçici 1. maddesine göre, 55 yaşını dolduran ve 10 hizmet yılını tamamlayanlara ilişkileri kesilerek aylık bağlanma hakkı tanınmıştır.

Örneğin; 2011 yılı Ocak ayı içerisinde emekli olan ve 25 yıl fiili hizmeti bulunan bir GKK aylık $5.000+(10 \text{ yıl} \times 200)=7.000 \times 0,061954= 433,678$ TL/ay emekli maaşı alacaktır.

2.2.c. Sağlık Yardımı

442 sayılı Köy Kanununda yapılan değişiklik kapsamında 74'üncü maddenin 4. fıkrası gereğince hiçbir sosyal güvenlik kurumunun güvencesi altında bulunmayan geçici köy korucularıyla bunların eşleri, bakmakla yükümlü oldukları anne, baba ve çocuklarının muayene tetkik ve tedavileri **yeşil kart** verilerek sağlanmaktadır.

5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun 60 ıncı maddesinin (c) bendinin (9) alt bendi gereğince, geçici köy korucuları genel sağlık sigortalısı sayılanlar kapsamına alınmıştır. Ancak 5510 Sayılı Kanuna göre hazırlanan ve 28.09.2008 tarihli Resmi Gazetede yayımlanan “Genel Sağlık Sigortalısı Sayılanlar, Sayılmayanlar, Sigortalılığın Başlangıcı, Kuruma Bildirilmesi Hakkında Tebliğ” gereğince, geçici köy korucularının en geç 3 yıl içinde sosyal güvenlik kurumunca genel sağlık sigortası kapsamına alınması gerekmektedir.

2.2.d. Tazminat Ödenmesi

- 55 yaşını doldurup onbeş yıldan az hizmeti olan veya
- 55 yaşını doldurmamış olan geçici köy korucularından; sağlık ve idari nedenlerle görevine son verilenler veya
- Kendi istekleriyle görevlerinden ayrılanlar ile ölenlere (55 yaşını doldurmamış olmakla birlikte 15 yıl veya daha fazla hizmeti bulunanlardan görevleri ile ilişkileri devam etmekte iken vefat edenler hariç),

20.000 gösterge rakamının memur katsayısı ve hizmet yılıyla çarpımı sonucunda bulunacak miktarda tazminat ödenir.

Örneğin; 2011 yılı Ocak ayı içerisinde 14 yıl fiili hizmeti bulunan ve sağlık nedeniyle işinden ayrılmak zorunda olan bir GKK; $20.000 \times 14 \times 0.061954 = 17.347$ TL toptan tazminat alacaktır.

2.2.e. Nakdi Tazminat

Köy Kanunu'nun 74'üncü maddesine göre; geçici köy korucularının görevde buldukları süre içinde yaralanmaları, sakatlanmaları veya ölümleri halinde “2330 Sayılı Nakdi Tazminat ve Aylık Bağlanması Hakkında Kanun” hükümlerine göre nakdi tazminat ödenir.

2.2.f. Ölüm Yardımı

Görev süresi içinde vefat eden geçici köy korucularının eşine ve çocuklarına, bunlar yoksa anne ve babasına, bunlarda yoksa kardeşlerine, 15000 gösterge rakamının memur aylıklarına uygulanan aylık kat sayısı ile çarpımı sonucu bulunacak miktarda herhangi bir vergi ve kesintiye tabii tutulmaksızın ölüm yardımı ödenir.

3. GKK SİSTEMİ ÜZERİNE BİR SAHA ÇALIŞMASI

(GEÇİCİ KÖY KORUCULUĞU DURUM TESPİT ANKETİ)

Proje kapsamında Beytüşşebap İlçesinde ulaşılan toplam GKK sayısı 1.234'dür. Bu rakam ilçede görev yapan bütün GKK'ları kapsamaktadır.

3.1. Amaç

Geçici Köy Koruculuğu anketi çerçevesinde, Şırnak ili Beytüşşebap ilçesinde görev yapan 1236 korucudan 1234 tanesi ile anket yapılmıştır. Bu anket sonucunda korucuların eksiklikleri, şikâyetleri ve memnuniyet duydukları noktalar tespit edilmeye çalışılmıştır. Anket neticesinde GKK sorunlarının tespiti yanında çözüm modelleri üretmek ve örnek yerel sosyal politika uygulamaları ile sistemin rehabilitasyonuna katkı sağlamak amaçlanmıştır.

3.2. Kapsam ve Yöntem

2009 rakamları ile tüm ülke çapında yaklaşık 48.000 GKK bulunmaktadır. Dolayısıyla çalışma evreni olarak seçilen Beytüşşebap ilçesindeki GKK sayısı 1.234 (%3) örneklem yapmaya yetecek düzeydedir. Sosyo-ekonomik verilerin yanında, sisteme yönelik veriler de toplanmaya çalışılmıştır. Çalışmayla GKK envanteri çıkartılıp, sistemin devamı yönünde veya rehabilitasyonu için avantaj ve dezavantajlar tespit edilmeye çalışılmıştır. Anketler deneklerin evlerinde tek tek ziyaret edilmesiyle ve yüz yüze yapılan görüşmelerle yapılmıştır.

Anketimizin güçlü yönü; Kaymakamlıkça ve kendi sorunlarının tespiti için ve gizlilik kurallarına riayet edilerek yapılmasıdır. Deneklerde GKK sistemindeki aksayan yönlerin bu sayede çözülebileceğine olan inanç çok güçlüdür.

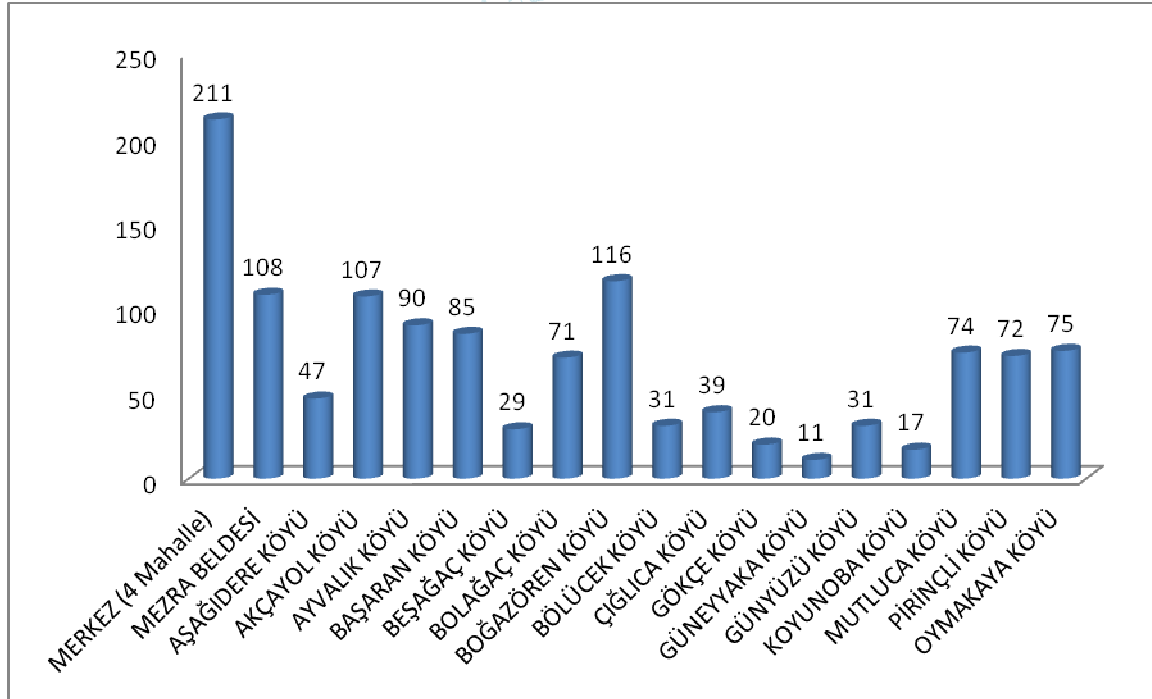
Anketimizin zayıf yönü; GKK'nın özellikle ekonomik ve yardıma dair sorulara cevap verirken hak kaybına uğrayacaklarına yönünde önyargılara sahip olmaları ve bu yüzden doğruların ortaya konmasının zorluğudur.

3.3. GKK Anketinin Çözümlemesi

1- Ulaşılan GKK'ların Görev Yaptıkları Adrese Göre Dağılımı

“Tablo 1: Ulaşılan GKK'ların Görev Yaptıkları Adrese Göre Dağılımı”

MERKEZ (4 Mahalle)	211
MEZRA BELDESİ	108
AŞAĞIDERE KÖYÜ	47
AKÇAYOL KÖYÜ	107
AYVALIK KÖYÜ	90
BAŞARAN KÖYÜ	85
BEŞAĞAÇ KÖYÜ	29
BOLAĞAÇ KÖYÜ	71
BOĞAZÖREN KÖYÜ	116
BÖLÜCEK KÖYÜ	31
ÇIĞLICA KÖYÜ	39
GÖKÇE KÖYÜ	20
GÜNEYAKA KÖYÜ	11
GÜNYÜZÜ KÖYÜ	31
KOYUNOBA KÖYÜ	17
MUTLUCA KÖYÜ	74
PIRİNÇLİ KÖYÜ	72
OYMAKAYA KÖYÜ	75
TOPLAM	1.234

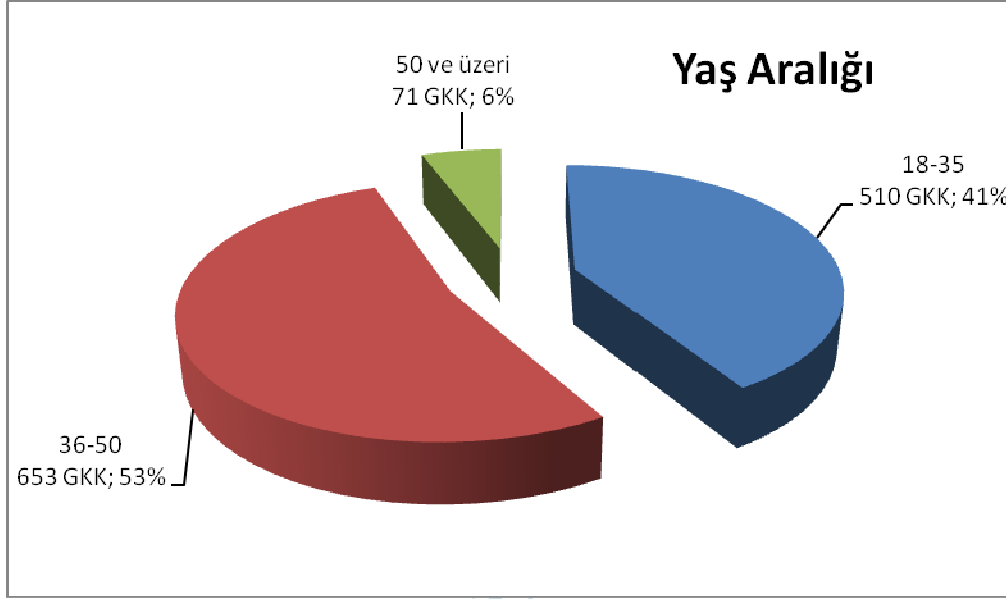
“Grafik 1: Ulaşılan GKK'ların Görev Yaptıkları Adrese Göre Dağılımı”

2- GKK Yaşa Göre Dağılımı

“Tablo 2: GKK Yaşa Göre Dağılımı”

18-35	510 (% 41.3)
36-50	653 (% 53)
50 ve üzeri	71 (% 5.7)
Toplam	1.234

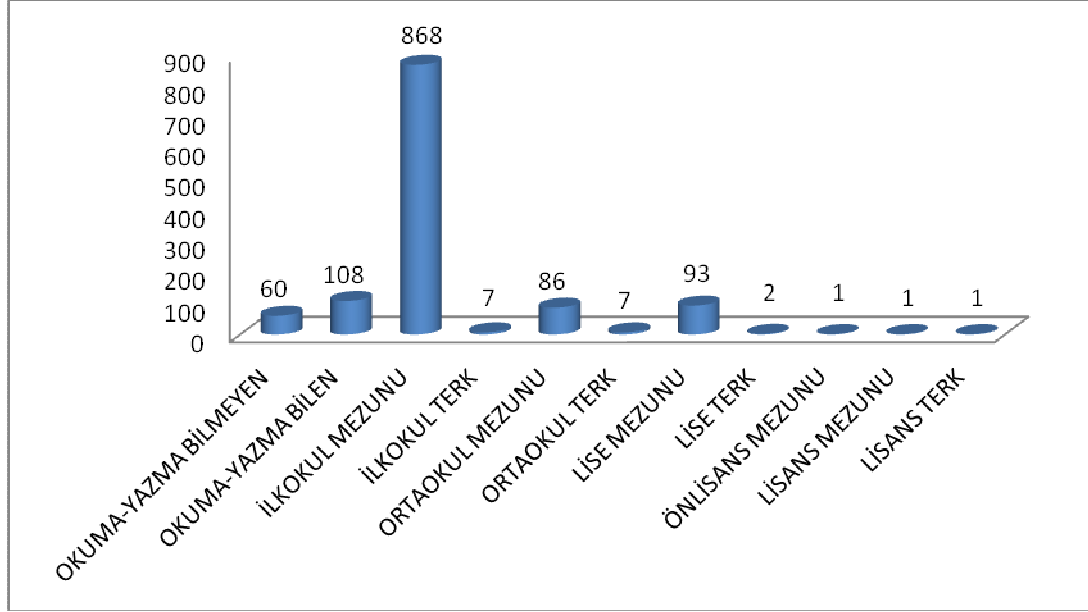
“Grafik 2: GKK Yaşa Göre Dağılımı”

3- GKK Eğitim Seviyesine Göre Dağılım

“Tablo 3: GKK Eğitim Seviyesine Göre Dağılımı”

EĞİTİM SEVİYESİ	KİŞİ SAYISI	YÜZDE DAĞILIMI
OKUMA-YAZMA BİLMEYEN	60	% 4.8
OKUMA-YAZMA BİLEN	108 *	% 8.7
İLKOKUL MEZUNU	868	% 70.3
İLKOKUL TERK	7	% 0.6
ORTAOKUL MEZUNU	86	% 7
ORTAOKUL TERK	7	% 0.6
LİSE MEZUNU	93	% 7.6
LİSE TERK	2	% 0.1
ÖNLİSANS MEZUNU	1	% 0.1
LİSANS MEZUNU	1	% 0.1
LİSANS TERK	1	% 0.1
TOPLAM	1.234	% 100

*Daha önce okuma-yazma bilmeyen hiç okula gitmemiş GKK'lerden periyodik aralıklarla, Beytüşşebap Kaymakamlığı İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü ve İlçe Jandarma Komutanlığı'nın ortak çalışmasıyla açılan okuma yazma kurslarında okuma-yazma öğrenen GKK sayısı.

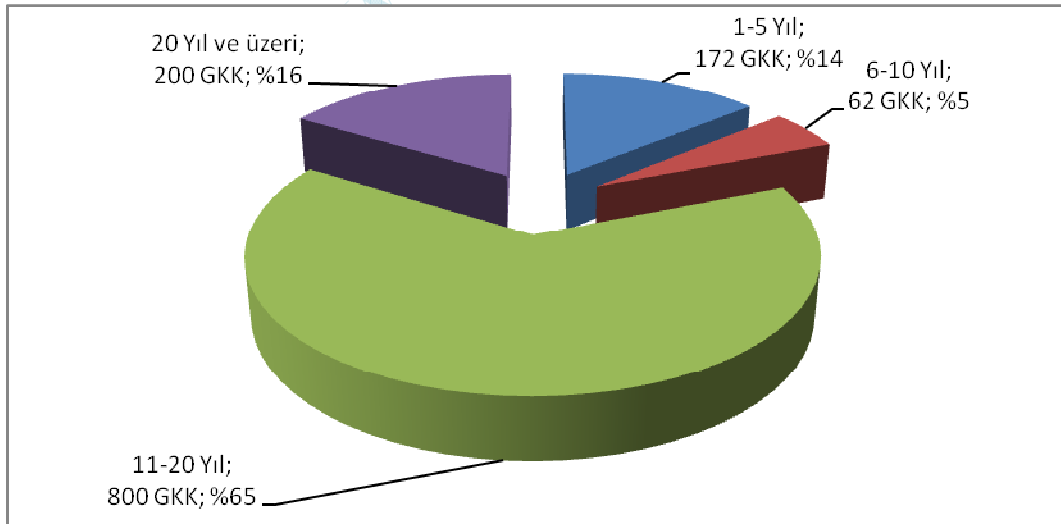

“Grafik 3: GKK Eğitim Seviyesine Göre Dağılım”

4- GKK Olarak Görev Yapılan Süreye Göre Dağılım

“Tablo 4: GKK Olarak Görev Yapılan Süreye Göre Dağılım”

1-5 Yıl	172 (% 14)
6-10 Yıl	62 (% 5)
11-20 Yıl	800 (% 65)
20 Yıl ve üzeri	200 (% 16)
TOPLAM	1.234 (% 100)

“Grafik 4: GKK Olarak Görev Yapılan Süreye Göre Dağılım”

5-Mesleki Bir Becerisi, Sertifika veya Diploma vb. Olan GKK Sayısı: 223 (% 18)

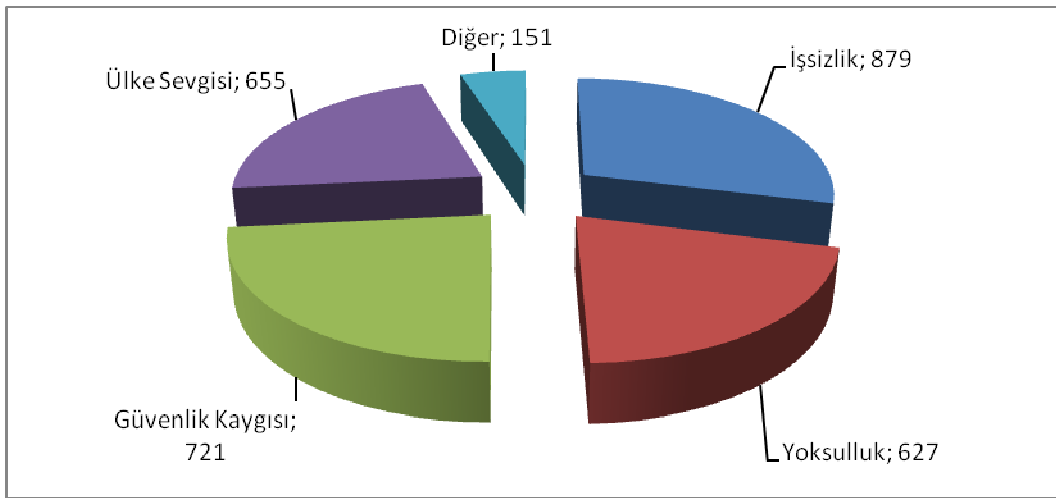
6-Ankete Katılan GKK'lardan Akrabaları Arasında En Az Bir Şehit veya Gazi Bulunan Hane Sayısı: 174 (% 14)

7-Ankete Katılanların GKK Olmayı İsteme Nedenlerine Göre Dağılımı

(Not: Birden fazla şık işaretlendiği için toplam sayı fazla görünmektedir)

“Tablo 5: Ankete Katılanların GKK Olmayı İsteme Nedenlerine Göre Dağılımı”

İşsizlik	879 (% 71)
Yoksulluk	627 (% 51)
Güvenlik Kaygısı	721 (% 58)
Ülke Sevgisi	655 (% 53)
Diğer	151 (% 12)

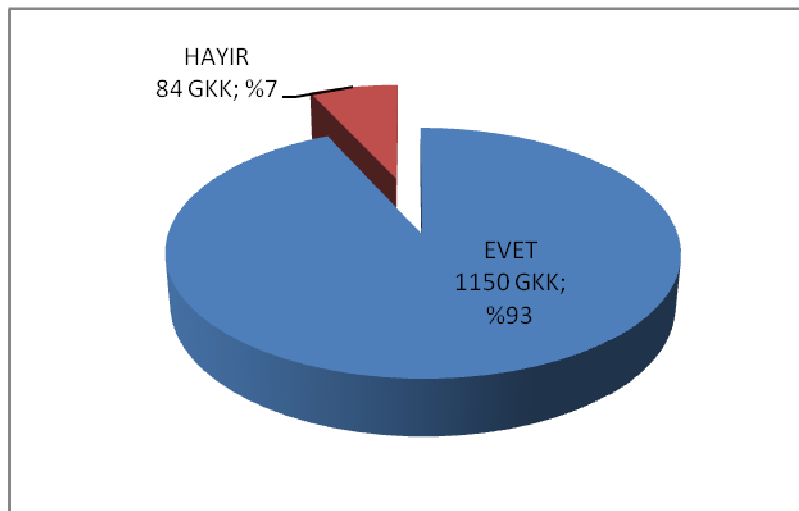

“Grafik 5: Ankete Katılanların GKK Olmayı İsteme Nedenlerine Göre Dağılımı”

8- GKK Olarak Çalışmaya Devam Etmek İsteme Durumuna Göre Dağılım

“Tablo 6: GKK Olarak Çalışmaya Devam Etmek İsteme Durumuna Göre Dağılım”

EVET	1150 (% 93)
HAYIR	84 (% 7)
TOPLAM	1.234

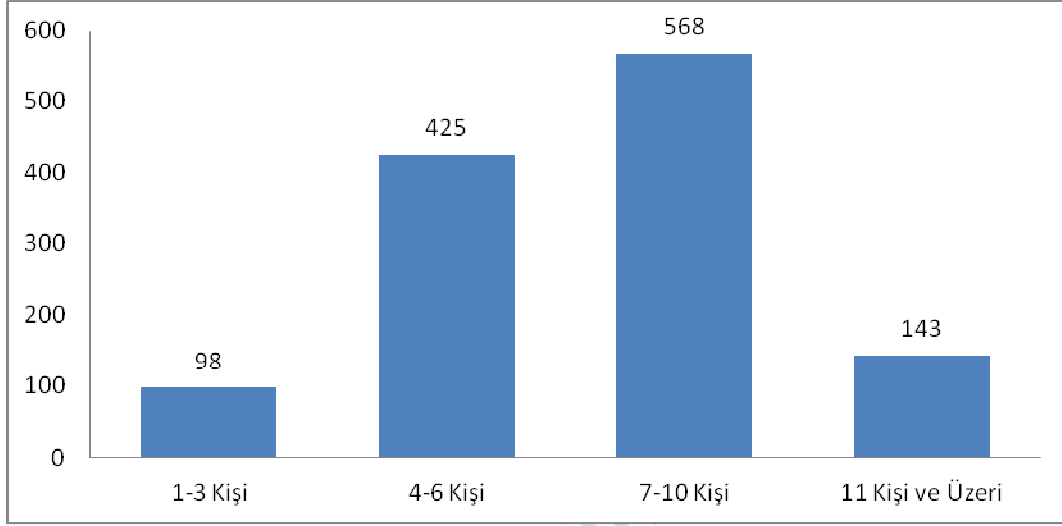

“Grafik 6: GKK Olarak Çalışmaya Devam Etmek İsteme Durumuna Göre Dağılım”

9-GKK Hanelerinde Yaşayan Kişi Sayısı Dağılımı

“Tablo 7: GKK Hanelerinde Yaşayan Kişi Sayısı Dağılımı”

1-3 Kişi	98	(% 8)
4-6 Kişi	425	(% 34.5)
7-10 Kişi	568	(% 46)
11 Kişi ve Üzeri	143	(% 11.5)

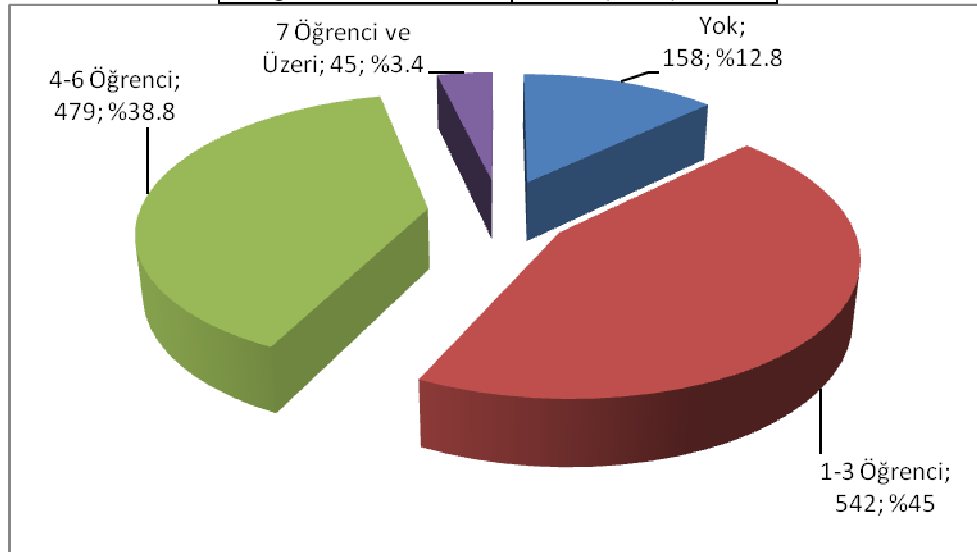

“Grafik 7: GKK Hanelerinde Yaşayan Kişi Sayısı Dağılımı”

10- GKK Hanelerinde Okuyan Öğrenci Sayısı Dağılımı

“Tablo 8: GKK Hanelerinde Okuyan Öğrenci Sayısı Dağılımı”

Yok	158	(% 12.8)
1-3 Öğrenci	542	(% 45)
4-6 Öğrenci	479	(% 38.8)
7 Öğrenci ve Üzeri	45	(% 3.4)

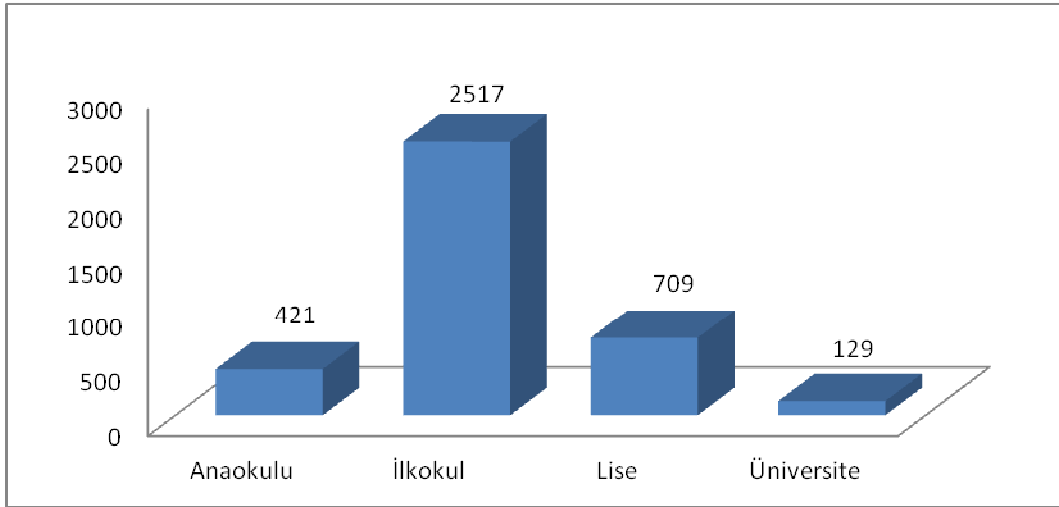

“Grafik 8: GKK Hanelerinde Okuyan Öğrenci Sayısı Dağılımı”

11- GKK Hanelerinde Okuyan Öğrencilerin Okuduğu Okullar ve Okuyan Öğrenci Sayısı Dağılımı

“**Tablo 9:** GKK Hanelerinde Okuyan Öğrencilerin Okuduğu Okullar ve Okuyan Öğrenci Sayısı Dağılımı”

Anaokulu	421 Öğrenci
İlkokul	2517 Öğrenci
Lise	709 Öğrenci
Üniversite	129 Öğrenci

“**Grafik 9:** GKK Hanelerinde Okuyan Öğrencilerin Okuduğu Okullar ve Okuyan Öğrenci Sayısı Dağılımı”

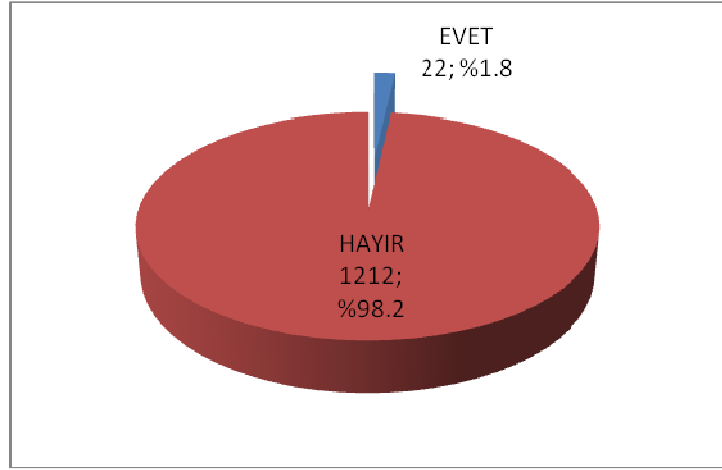
12- Okuyan Öğrencilerin Eğitim Yardımlarından (Şartlı Nakit Transferi (ŞNT), Burs, Eğitim Yardımı vb.) Yararlanma Dağılımları

NOT: Bu soru genel olarak yanlış anlaşılmış ve anketin yapıldığı yaz döneminde ŞNT almamalarını ŞNT yararlanmama olarak değerlendirmişlerdir. Beytüşşebap SYDV alınan bilgilere göre yeni tablo düzenlenmiştir.

“**Tablo 10:** Okuyan Öğrencilerin Eğitim Yardımlarından Yararlanma Dağılımları”

EVET	22 (% 1.8)
HAYIR	1212 (% 98.2)
TOPLAM	1.234

NOT: 2010 Aralık ayında GKK'lar (sadece 3 çocuk için) Beytüşşebap Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı aracılığıyla ŞNT yardımlarını alacaklardır. 15 Üniversite öğrencisi ise eğitim yardımlarından yararlanmaktadır.

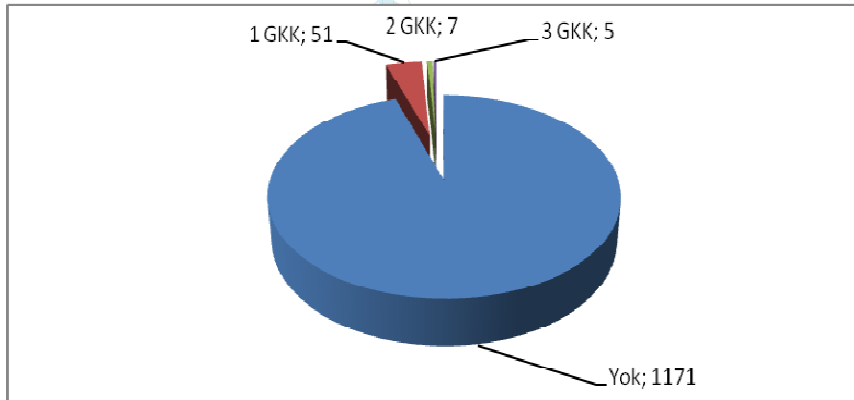

“Grafik 10: Okuyan Öğrencilerin Eğitim Yardımlarından Yararlanma Dağılımları”

Beytüşşebap Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı’ndan Alınan Verilere Göre GKK’ ların ŞNT, Eğitim Yardımına İlişkin Dağılım

- ŞNT Dosyası Bulunan GKK Sayısı (2010 Aralık İtibariyle): 1100 dosya
- ŞNT Dosyası Bulunan GKK Yardım Yapılan Çocuk Sayısı: 2650 çocuk
- Çocuklarına Düzenli Eğitim Yardımı Yapılan GKK Sayısı: 75 öğrenci

13- Hanede Başka GKK Bulunma Dağılımı

“Tablo 11: Hanede Başka GKK Bulunma Dağılımı”

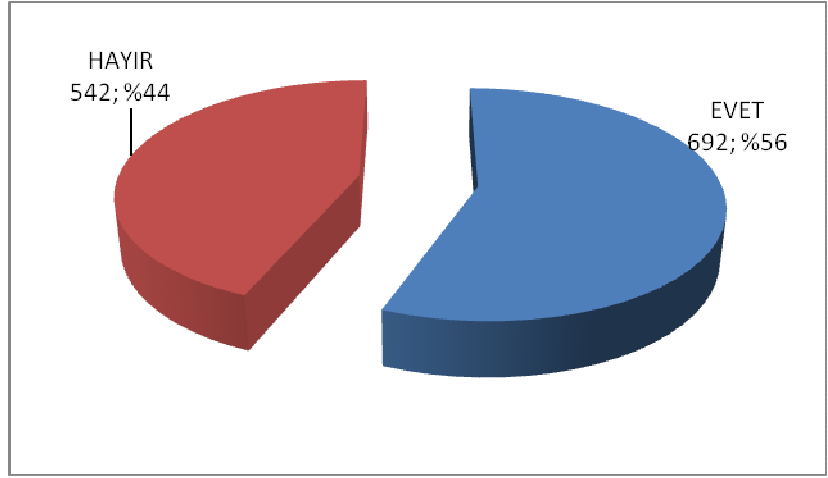
Yok	1171	(% 95)
1 GKK	51	(% 4)
2 GKK	7	(% 0.5)
3 GKK	5	(% 0.5)

“Grafik 11: Hanede Başka GKK Bulunma Dağılımı”

14- GKK olarak görev yapan kişinin Ailesindeki Diğer Yetişkinlerin GKK Olarak Çalışmasını İstenmesi Durumu Dağılımı

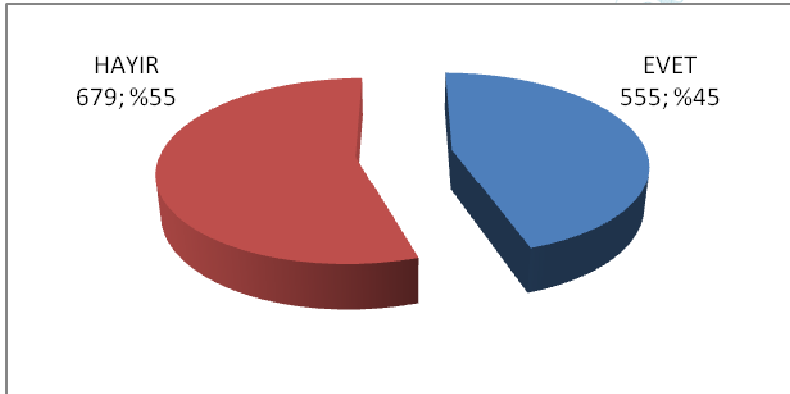
“**Tablo 12:** GKK olarak görev yapan kişinin Ailesindeki Diğer Yetişkinlerin GKK Olarak Çalışmasını İstenmesi Durumu Dağılımı”

EVET	692 (% 56)
HAYIR	542 (% 44)
TOPLAM	1.234

“**Grafik 12:** GKK olarak görev yapan kişinin Ailesindeki Diğer Yetişkinlerin GKK Olarak Çalışmasını İstenmesi Durumu Dağılımı”

15- GKK'larının Sistemden Memnuniyet Dağılımı

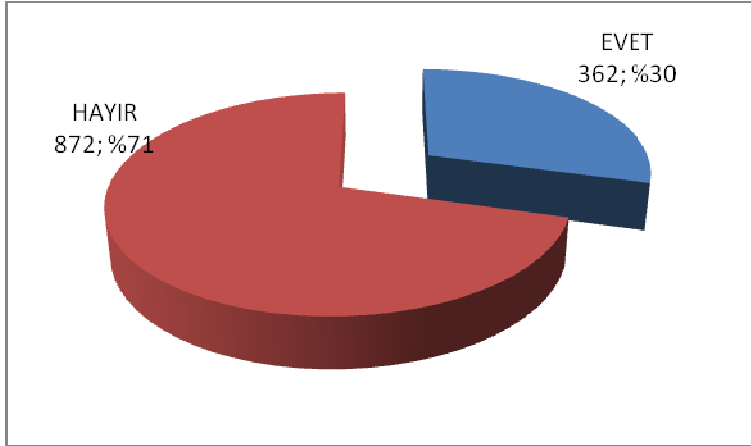

“**Tablo 13:** GKK'larının Sistemden Memnuniyet Dağılımı”

EVET	555 (% 45)
HAYIR	679 (% 55)
TOPLAM	1.234

“**Grafik 13:** GKK'larının Sistemden Memnuniyet Dağılımı”

16- GKK'ların Sahip oldukları Haklardan (Maaş, Sosyal Güvence, Emeklilik vb.) Haberdar Olma Durumu Dağılımı

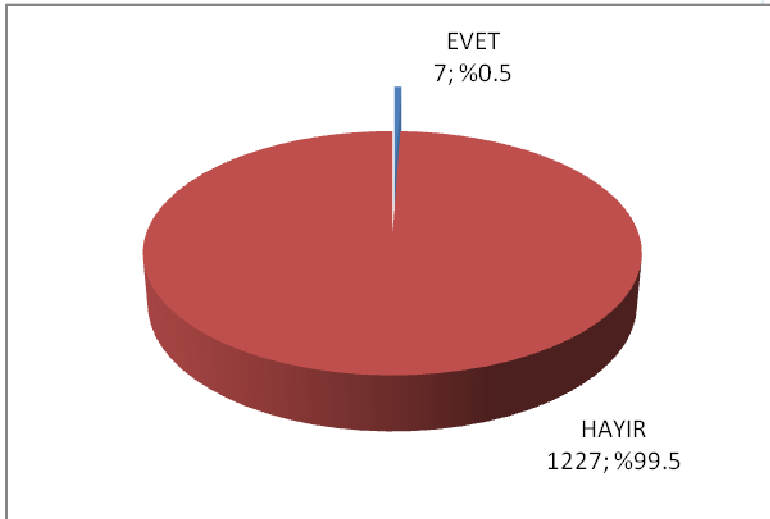

“Tablo 14: GKK'ların Sahip oldukları Haklardan Haberdar Olma Durumu Dağılımı”

EVET	362	(% 29.3)
HAYIR	872	(% 70.7)
TOPLAM	1.234	

“Grafik 14: GKK'ların Sahip oldukları Haklardan Haberdar Olma Durumu Dağılımı”

17- GKK'ların Aldıkları Maaşla Geçinebilmeleri Dağılımı

“Tablo 15: GKK'ların Aldıkları Maaşla Geçinebilmeleri Dağılımı”

EVET	7	(% 0.5)
HAYIR	1227	(% 99.5)
TOPLAM	1.234	

“Grafik 15: GKK'ların Aldıkları Maaşla Geçinebilmeleri Dağılımı”

18- GKK Sisteminin Değişmesini İsteyen GKK Sayısı: 1234 (% 100)

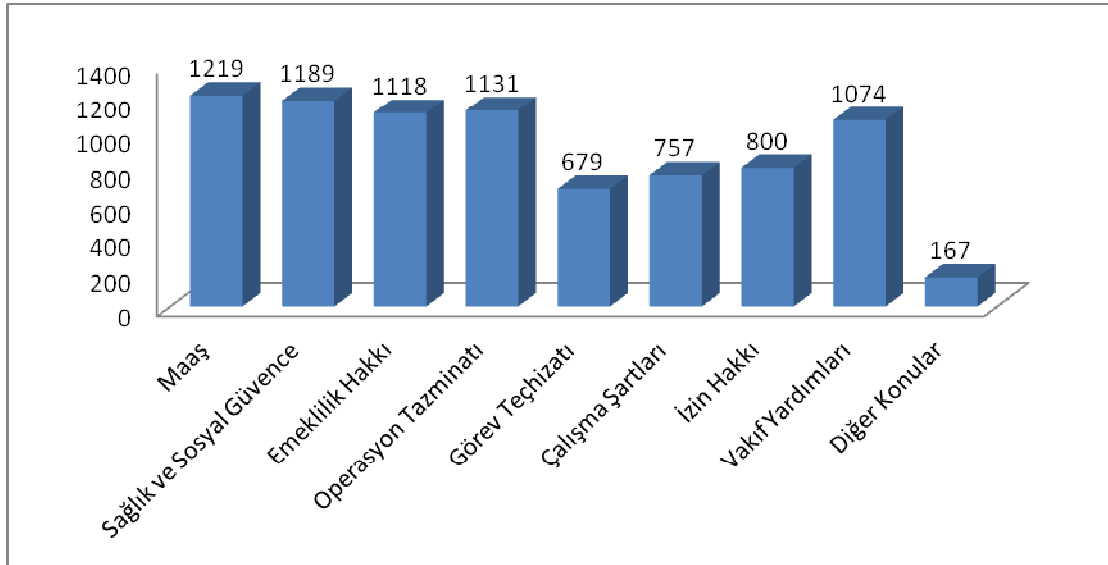
Deneklerin sistem değişikliğinden kasıtları GKK sisteminin değişen şartlara ve günümüz koşullarına göre yeniden yapılandırılması, şartların iyileştirilmesi yönündedir; sistemin kaldırılması yönünde değildir.

19- GKK Sisteminde Değişiklik ve Düzenleme Yapılması İstenilen Konular ve Dağılımları (Birden fazla şık aynı anda işaretlenmiştir)

“Tablo 16: GKK Sisteminde Değişiklik ve Düzenleme Yapılması İstenilen Konular ve Dağılımları”

Maaş	1219 (% 98.7)
Sağlık ve Sosyal Güvence	1189 (% 96.3)
Emeklilik Hakkı	1118 (% 90.6)
Operasyon Tazminatı	1131 (% 91.6)
Görev Teçhizatı	679 (% 55)
Çalışma Şartları	757 (% 61.3)
İzin Hakkı	800 (% 64.8)
Vakıf Yardımları	1074 (% 87)
Diğer Konular	167 (% 13.5)

“Grafik 16: GKK Sisteminde Değişiklik ve Düzenleme Yapılması İstenilen Konular ve Dağılımları”

20- GKK Oldukları için Herhangi Bir Zorlukla Karşılaşmadıklarını Belirten GKK Sayısı: 52 (% 4.2)

21- GKK Oldukları için Sosyo-Ekonomik Zorluklarla Karşılaşan GKK Sayısı:

1.182 (% 95.8)

22- Sosyo-Ekonomik Zorluklarla Karşılaştıklarını Belirten GKK'ların Karşılaştıkları Zorluklar:

- Geçim sıkıntısı
- Operasyon tazminatı meselesi
- Sosyal güvenceden yoksun olmak
- Güvenlik sorunları
- Çocuk parasından faydalanamama
- Coğrafi şartlardan kaynaklı sıkıntılar
- Görev bölgesi dışında çalıştırıldıkları için yaşanan sıkıntılar

- Maaşın yetersizliği
- Gelecek kaygısı (biz ne olacağız?)
- Terör ve toplumsal baskı
- Memurların sahip olduğu haklardan (ör: maaş zamları) faydalanamamak

23- İlçemizde GKK'lara Yönelik Herhangi Bir Düzenleme ve Çalışma Yapılmasını İstemeyen GKK Sayısı: 201 (% 16.2)

24- İlçemizde GKK'lara Yönelik Herhangi Bir Düzenleme ve Çalışma Yapılmasını İsteyen GKK Sayısı: 1.033 (% 83.8)

25- İlçemizde GKK'lara Yönelik Yapılması İstenilenler:

- GKK'lara yönelik dernek açılması
- Başka bir kurumda çalışma fırsatı verilmesi
- GKK'lara yönelik eğitimlerin artması
- Çalışma şartlarının iyileştirilmesi
- Özlük haklarının düzeltilmesi
- GKK'lara daha fazla önem verilmesi

26- GKK Sisteminden Memnun Olanlar İçinde; GKK Olmayı İsteme Nedenlerine Göre Dağılım

“Tablo 17: GKK Sisteminden Memnun Olanlar İçinde; GKK Olmayı İsteme Nedenlerine Göre Dağılım”

GKK Olmayı İsteme Nedenleri	GKK Olmayı İsteme Dağılımları (Toplamda)	GKK Sisteminden Memnun Olanlar İçinde GKK Olmayı İsteme Dağılımları
İşsizlik	879 (% 71)	341 (% 38.7)
Yoksulluk	627 (% 51)	236 (% 37.6)
Güvenlik Kaygısı	721 (% 58)	326 (% 45.2)
Ülke Sevgisi	655 (% 53)	368 (% 56.1)
Diğer	151 (% 12)	68 (% 45)

27- GKK Sisteminden Memnun Olanlar İçinde; Çocuklarının veya Yakınlarının GKK Olarak Görev Yapmasını İsteme Durumuna Dağılımları

“Tablo 18: GKK Sisteminden Memnun Olanlar İçinde; Çocuklarının veya Yakınlarının GKK Olarak Görev Yapmasını İsteme Durumuna Dağılımları”

	Ailedeki Diğer Yetişkinlerin GKK Olarak Çalışmasının İstenmesi Dağılımı (Toplamda)	GKK Sisteminden Memnun Olanlar İçinde Çocuklarının veya Yakınlarının GKK Olarak Görev Yapmasını İsteme Dağılımları
EVET	692 (% 56)	438 (% 63.2)
HAYIR	542 (% 44)	117 (% 21.5)

28- GKK Sisteminden Memnun Olanlar İçinde; GKK Sisteminin Değişmesini İsteyen GKK Sayısı: 555 (% 100)

“Tablo 19: GKK Sisteminden Memnun Olanlar İçinde; GKK Sisteminin Değişmesini İsteyen GKK Sayısı”

Değişmesi İstenen Konular	Sistemde Değişiklik ve Düzenleme Yapılması İstenilen Konuların Dağılımları (Toplamda)	GKK Sisteminden Memnun Olanlar İçinde Sistemde Değişiklik ve Düzenleme Yapılmasını İsteyenlerin Konulara Göre Dağılımları
Maaş	1219 (% 98.7)	544 (% 44.6)
Sağlık ve Sosyal Güvence	1189 (% 96.3)	520 (% 43.7)
Emeklilik Hakkı	1118 (% 90.6)	490 (% 43.8)
Operasyon Tazminatı	1131 (% 91.6)	507 (% 44.8)
Görev Teçhizatı	679 (% 55)	306 (% 45)
Çalışma Şartları	757 (% 61.3)	305 (% 40.2)
İzin Hakkı	800 (% 64.8)	323 (% 40.3)
Vakıf Yardımları	1074 (% 87)	468 (% 43.5)
Diğer Konular	167 (% 13.5)	93 (% 55.6)

29-GKK Olarak Çalışmaya Devam Etmek İsteyenler İçinde Çocuklarının veya Yakınlarının GKK Olarak Görev Yapmasını İsteme Durum Dağılımı

“Tablo 20: GKK Olarak Çalışmaya Devam Etmek İsteyenler İçinde Çocuklarının veya Yakınlarının GKK Olarak Görev Yapmasını İsteme Durum Dağılımı”

	Ailedeki Diğer Yetişkinlerin GKK Olarak Çalışmasının İstenmesi Durumu Dağılımı (Toplamda)	GKK'ya Devam Etmek İsteyenler İçinde Çocuklarının veya Yakınlarının GKK Olarak Görev Yapmasını İsteme Dağılımları
EVET	692 (% 56)	687 (% 99)
HAYIR	542 (% 44)	463 (% 85.4)

30-GKK Olarak Çalışmaya Devam Etmek İsteyenler İçinde GKK Sisteminden Memnun Olma Dağılımı

“Tablo 21: GKK Olarak Çalışmaya Devam Etmek İsteyenler İçinde GKK Sisteminden Memnun Olma Dağılımı”

	GKK Sisteminden Memnuniyet Dağılımı (Toplamda)	GKK'ya Devam Etmek İsteyenler İçinde GKK Sisteminden Memnuniyet Dağılımı
EVET	555 (% 45)	551 (% 99)
HAYIR	679 (% 55)	599 (% 88)

31- GKK Olarak Çalışmaya Devam Etmek İsteyenler İçinde; GKK Sisteminin Değişmesini İsteyenlerin Sayısı: 1150 (% 96)

“Tablo 22: GKK Olarak Çalışmaya Devam Etmek İsteyenler İçinde; GKK Sisteminin Değişmesini İsteyenlerin Sayısı”

	Sistemde Değişiklik ve Düzenleme Yapılması İstenilen Konuların Dağılımları (Toplamda)	GKK'ya Devam Etmek İsteyenler İçinde Sistemde Değişiklik ve Düzenleme Yapılmasını İsteyenlerin Konulara Göre Dağılımları
Maaş	1219 (% 98.7)	1136 (% 93.1)
Sağlık ve Sosyal Güvence	1189 (% 96.3)	1106 (% 93)
Emeklilik Hakkı	1118 (% 90.6)	1037 (% 92.7)
Operasyon Tazminatı	1131 (% 91.6)	1057 (% 93.4)
Görev Teçhizatı	679 (% 55)	644 (% 94.8)
Çalışma Şartları	757 (% 61.3)	694 (% 91.6)
İzin Hakkı	800 (% 64.8)	745 (% 93.1)
Vakıf Yardımları	1074 (% 87)	998 (% 93)
Diğer Konular	167 (% 13.5)	157 (% 94)

32-Sahip Oldukları Hakları (Maaş, Sosyal Güvence, Emeklilik vb.) Bilip Bilmeme Durumlarına Göre GKK'ların Eğitim Seviyesi Dağılımları

“Tablo 23: Sahip Oldukları Hakları Bilip Bilmeme Durumlarına Göre GKK'ların Eğitim Seviyesi Dağılımları”

EĞİTİM SEVİYESİ	Haklarını Biliyor	Haklarını Bilmiyor	Toplam
OKUMA-YAZMA BİLMİYEN	23	37	60
OKUMA-YAZMA BİLEN	29	79	*108
İLKOKUL MEZUNU	251	617	868
İLKOKUL TERK	3	4	7
ORTAOKUL MEZUNU	19	67	86
ORTAOKUL TERK	3	4	7
LİSE MEZUNU	32	61	93
LİSE TERK	1	1	2
ÖNLİSANS MEZUNU	1	-	1
LİSANS MEZUNU	-	1	1
LİSANS TERK	-	1	1
TOPLAM	362 (% 29.3)	872 (% 70.7)	1.234 (%100)

*Daha önce okuma-yazma bilmeyen hiç okula gitmemiş GKK'lardan periyodik aralıklarla, Beytişşebap Kaymakamlığı (İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü ve İlçe Jandarma Komutanlığı) tarafından açılan okuma yazma kurslarında okuma-yazma öğrenen GKK sayısı.

3.4. GKK Anketinin Değerlendirme Raporu

Yapılan anket sonucunda, en çok göze çarpan nokta korucuların maddi sıkıntı içinde olmasıdır. Bu sıkıntının tespit edilen en büyük nedeni bir hanede yaşayan fert sayısının ve dolayısıyla korucuların bakmakla yükümlü olduğu kişi sayısının fazla olmasıdır. Neticede ortaya göreceli bir fakirlik kavramı çıkmaktadır. Geçici köy korucularının anket esnasında yaşam alanları özellikle incelenmiş; evsiz, beyaz eşya da dahil diğer ev eşyaları konusunda sıkıntı çeken, özellikle de gıdasını ve kışlık yakacağını temin edemeyen korucu ailesine rastlanmamıştır. Ancak temel ihtiyaçlar olan yiyecek, giyecek ve barınmanın temininin kendileri ve özellikle de çocukları için arzu ettikleri hayat standartları seviyesinde olmadığını

ifade etmektedirler. İçinde yaşadıkları çevrenin olumsuz yönleri olan iş, sağlık ve eğitim imkânlarının kısıtlılığını ancak kendi maddi olanaklarının düzelmesiyle aşabilecekleri konusunda hemfikirdirler. Problemlerin ifadesinde maaşın yetersizliği ön plana çıkarılmış; sorulan her soruya özellikle “bu maaş azlığını göz önüne alarak” şeklinde cevaplar verdikleri gözlenmiştir.

Korucular öncelikle sosyo-ekonomik konularda yeterli desteğin alınamamasından ve vakıftan gelen yardımların yetersiz olmasından şikâyet etmektedirler. Fakat, bu düşüncelere rağmen Sosyal Yardımlaşma Vakıfları, İlgili Genel Müdürlüğün “GKK’larının yardım müracaatlarında her somut başvuru için mütevelli heyetinin ayrı bir değerlendirme yapması gerekmektedir” talimatına rağmen kendilerine yeşil kart kanunen verilen GKK’lara özellikle eğitim, sağlık ve yakacak konusunda yardımlar imkânlar çerçevesinde yapılmaktadır.

GKK sisteminden genel bir memnuniyetsizlik vardır. Korucuların tamamına yakını, sistemin değişmesini isterken, izin hakları ve özlük hakları konusunda bilgileri olmadığını ve yapılan bilgilendirme toplantılarının yetersiz olduğunu belirtmektedirler.

Korucular, şimdiye kadar görüşlerinin önemsenmediğinden ve sorunlarıyla ilgilenilmediğinden şikâyetçidirler. Korucu olduklarından dolayı bölgedeki toplumsal hayattan dışlandıklarını, bu sosyal dışlanışlığın bölgedeki hayat şartlarını zorlaştırdığını ve kendilerine yönelik tehditleri ciddi anlamda artırdığını özellikle vurgulamaktadırlar. Geçici köy korucuları gelirlerinin yetersizliğinden sonra en büyük sorun olarak; Sigortasız çalıştırılmayı, sağlık güvencesinden yeşil kart marifetiyle yararlanıyor olmayı, her an işsiz kalabilecekleri korkusunu yaşamayı ve emeklilik hakkı elde edememeyi ifade etmektedirler. Yaptıkları işin tanımında geçen “geçici” kelimesinden ve yeşil kart dışında sosyal güvenceye sahip olamamaktan rahatsızlıklarını ifade ederek, görevin çok zor şartları olduğunun bilinmesi gerektiğine dikkat çekmektedirler.

Korucular içerisinde eğitim düzeyindeki düşüklük özellikle dikkat çekmektedir. Bu durum beraberinde anlama, yorumlama ve iletişim kurmayı zayıflatmaktadır. Ancak, geçici köy korucularına yönelik uygulanan kurslar okuma-yazma oranını önemli oranda artırmaktadır. Bunun yanında korucuların kişisel-mesleki gelişimlerine yönelik kursların, eğitimlerin çok yetersiz olduğu, bu tür faaliyetlerin sayısının ve katılım oranının artırılması gerektiği değerlendirilmektedir. Özellikle okuma yazma bilmeyen GKK’lar için okuma-yazma seferberliği düzenlenerek okur-yazar olmaları sağlanmalıdır.

3.5. Seçilmiş Bazı Sonuçların Tahli

- Ankete katılan GKK'ların % 41,3'ü 22-35 yaş aralığında, yani her türlü eğitimden yararlanabilecek bir yaş aralığında bulunmaktadır. % 53 ü ise 36-50 yaş aralığındadır.

- Ankete katılan GKK'ların; % 7'si ortaokul mezunu, % 7,6'sı lise mezunu, % 1 önlisans, % 1 ise lisans mezunudur. Bunun yanında % 70,3 ilkokul mezunudur. % 8,7'si sadece okuma-yazma bilmekte, % 4,8'i ise okuma-yazma dahi bilmemektedir. Kaymakamlıkça 2010 yılında uygulanan okuma-yazma seferberliği çerçevesinde 160 GKK okuma-yazma kursuna gönderilmiş olup, bu kapsamda 100 GKK okuma-yazma öğrenmiş, 60 GKK ise yaş ve sosyal durumları nedeniyle okuma-yazma öğrenememiştir.

- Ankete katılan GKK hane nüfusundaki toplam sayı dağılımına bakacak olursak, maaştan duyulan memnuniyetsizlik ve yardım beklentisinin gerekçesi ortaya çıkmaktadır. Ankete katılanların % 46'sının hane toplam nüfusu 7-10 kişi aralığındadır. % 34,5'inin hane toplam nüfusu 4-6 kişidir. Hane toplam nüfusu 11 kişi ve üzeri olan GKK oranı % 11,5'dir. Ankete katılan GKK'lardan sadece % 8'inin hane toplam nüfusu 1-3 kişi aralığındadır.

- Ankete katılan GKK'ların hanelerinde bulunan öğrenci sayıları değerlendirildiğinde; hanede öğrencisi olmayan GKK oranı % 12,8, hanede 1-3 öğrenci olan GKK oranı % 45, hanede 4-6 öğrenci olan GKK oranı % 38,8 ve hanede 7 öğrenci ve fazlası olan GKK oranı % 3,4'dür.

Bu sonuçlara bakıldığında GKK hanelerinde eğitime devam eden çocuk sayıları ortalaması 4 ve üzerindedir. Beytüşşebap'ta görevli GKK'lardan yaklaşık 1.100 ŞNT dosyası tanzim edilmiştir ve toplamda 2.650 çocuk için ödeme yapılmaktadır. Bu durum maaş yetersizliğine dair istek ve beklentileri arttırmaktadır. Ortaya çıkan tablo aile planlamasının önemini ortaya çıkartmakta ve çekilen ekonomik sıkıntıları da izah etmektedir.

- GKK'ların görevde buldukları süreye bakıldığında; 1-10 yıl arası görevde bulunan GKK oranı, % 19 olup, sayı ise 234 kişidir. 11-20 yıl arasında görev yapan GKK oranı, % 65 olup sayısı ise 860 kişidir. 20 yıl ve üzeri görev yapan GKK oranı % 16 olup sayı ise 200 kişidir. Dolayısıyla ankete katılan GKK'lar uzun yıllardır bölücü terörle mücadele ettikleri için sisteme dair yorum ve beklentilerinin isabetli olduğu düşünülmektedir.

- Ankete katılan GKK'ların sadece % 18'i yani 223 GKK, kişisel kariyerlerine hizmet edecek bir sertifika ve diploma sahibidir. Tüm GKK'ların kendi eğitim seviyelerine uygun eğitim programlarına dahil edilmeleri önemli bir ihtiyaç olmaktadır.

- Ankete katılan 1.234 GKK'dan, 174 GKK'nın hanesinde en az bir şehit veya gazi vardır. Bu durum Bölgedeki GKK'ların bölücü teröre karşı ortaya koyduğu mücadeleyi ispat etmektedir. GKK'ların ihtiyaç duyulan sayıları yeniden değerlendirilebilir; ancak sistemin iyileştirilmesi ve verimli hale getirilmesi durumunda GKK'ların terörle mücadelede daha etkin olacakları değerlendirilmektedir.

- Ankete katılan GKK'ların GKK olmayı isteme nedenlerine bakıldığında; % 71 işsizlik, % 58'i güvenlik kaygısı, % 53'ü ülke sevgisi ve % 51 yoksulluk olarak ifade edilmektedir. İşsizlik ve yoksulluk beraber değerlendirildiğinde, yeterli imkanlar sunulmamasına rağmen insanların GKK olmayı ekonomik sebeplerle tercih ettikleri ve yetersiz de olsa oradan gelecek maaşa ihtiyaçları olduğunu göstermektedir. Bu durum bölgedeki işsizlik ve istihdam probleminin boyutlarını da ortaya koymaktadır. Genelde koruculuk sistemi, özelde GKK sistemi işsizliğin olduğu, ekonomik altyapının ve istihdam imkanlarının sınırlı olduğu bölgede, terörle mücadelenin yanında azımsanmayacak bir istihdam oluşturmaktadır.

- Anket sonucunda, GKK'ların %55'i GKK sisteminden memnun değildir. Fakat ilginç bir şekilde GKK'ların %100'ü, yani memnuniyet ifade edenler de GKK sisteminin değişmesini istemektedirler. Sistem içerisinde değişmesi istenilen hususlar; maaş yetersizliği, sosyal güvenlik ve sağlık güvencesi, operasyon tazminatı ve emeklilik hakkının günümüze uyarlanması ve diğerler hususlar olarak sıralanmaktadır. Bunun yanında; GKK sisteminden memnun olmayanların % 93'ü bu şartlarda çalışmayı sürdürmek istemektedir. Deneklerin % 99,5'i maaşın yetersiz olduğunu düşünmekte, % 70,7'si özlük haklarını yeterince bilmediklerini ifade etmektedirler. GKK olduğu için sosyo-ekonomik zorluklar yaşadığını söyleyenlerin oranı ise % 95,8 dir. Ayrıca ankete katılan GKK'lardan, % 56'sının yakınları imkan sağlansa her şeye rağmen GKK olarak çalışmayı istemektedirler.

4. SONUÇ VE ÖNERİLER

Ülkemizde terör eylemlerinin yoğun olduğu bölgelerde, insanların can ve mal güvenliğinin korunması amacıyla istihdam edilmeye başlanan “geçici” köy korucuları, süreç içerisinde ihtiyaca binaen “sürekli” köy korucuları haline gelmiştir. Ancak ilk aşamada bu kişiler görevde buldukları süre zarfında sakatlık ve ölüm halleri dışında sosyal güvenlik

anlamında güvenceye kavuşturulmamışlardır. Bu kişilere sağlık yardımı 2006 yılı itibariyle yapılmaya başlanmış, emeklilik aylığı, tazminat ödemesi ve ölüm yardımı da 2007 yılı haziran ayı itibariyle ödenmeye başlanmıştır.

GKK'larla ilgili yapılan son yasal düzenlemeler ve sosyal güvenlik reformu kapsamında yapılan düzenlemeler dikkate alındığında, bu kişilerin uzun ve kısa vadeli sigorta açısından sigortalı sayılmadıkları, sadece genel sağlık sigortası kapsamına alındıkları ve primlerinin merkezi yönetim bütçesinden karşılandığı bir düzenleme yapılmıştır.

Bu istihdam şeklini sosyal güvenlik kapsamı açısından değerlendirdiğimizde, geçici köy korucularının sosyal güvenlik sistemi dışında tutuldukları, ancak son yıllarda yapılan olumlu düzenlemelerle bu kişilere önemli oranda sosyal güvenlik hak ve yardımları niteliğinde kapsamlı bir koruma sağlandığı ve maliyetinin kişilerin aylık ücretlerinden değil, ilgili kamu kurumları (İçişleri Bakanlığı-Valilikler) ve Hazine tarafından karşılandığı görülmektedir.

Türkiye genelinde görev yapan geçici köy korucuları sayıları bakımından azımsanmayacak bir topluluk olup, koruculuk sistemi on binlerce insanın geçim kaynağını oluşturmaktadır. Yıllarca bölücü terör karşısında bir duruş sergileyen ve devletin yanında olmak konusunda irade beyan eden bu topluluğun ihmal edildiği ve önemsenmediği izlenimi doğmaktadır.

Ciddi bir güvenlik zaafının bulunduğu, yoğun terör olaylarının yaşandığı bölgede güvenlik güçlerine yardımcı olma ve aktif güvenlik faaliyetlerine katılma yanında, korucular ve GKK'lar terör örgütüne karşı bölgede direnç gösteren toplumsal bir kesimi oluşturmaktadırlar. Terörün toplumsal tabanının zayıflatılması ve güvenlik güçlerine bölgesel toplumsal zemin oluşturma, ülkenin birlik ve bütünlüğüne katkıda bulunma adına, yakınlarıyla birlikte yaklaşık 300.000 kişi olan GKK'larının memnun edilmesinin ve insan onuruna yakışır şekilde imkanlara ve sosyal haklara kavuşturulmasının önemli olduğu düşünülmektedir. Yetkili kamu kurumları ve kamu görevlileri tarafından GKK'ların muhatap alınması, dertlerinin dinlenmesi ve bir kısım düzenlemelerin, iyileştirilmelerin yapılması halinde bu grubun motivasyonu ve verimliliği artacaktır.

Bununla birlikte bölgede güvenlik birimlerine yardımcı birimler olarak çalışan korucuların ve GKK'ların zaman zaman yasadışı faaliyetlerde buldukları ve asayışı ihlal eden olaylarda rol aldıkları görülmektedir. TESEV (2008:9) Raporuna göre koruculuk sistemi köye dönüşlerin önündeki en önemli engellerden birisidir. Raporunda "Hükümet AB'ye

ve BM'ye verdiği koruculuk sistemini kaldırma taahhüdünü bir an önce yerine getirmeli, gönüllü ve geçici koruculuk yapan bütün kişileri silahsızlandırmalı, bu kişilerin eğitim, güvenlik, köylerin yeniden inşası, ve ormancılık gibi hassas alanların dışında istihdamı ile sosyal ve psikolojik rehabilitasyonu sağlanmalıdır” denilmektedir.

Ayrıca ellerinde silah bulunan ve güvenlik hizmeti yapmanın rahatlığını yaşayan bu şahıslar, konumlarını ve imkanlarını husumetlerini çözmek, insanlar üzerinde baskı ve kontrol kurmak ve şahsi bazı kazanımlar için istismar edebilmektedirler. Korucuların ve GKK'ların yasadışı devlet içi örgütsel yapılar tarafından ve bazen terör örgütü tarafından kullanıldığı medyaya yansımaktadır (3 ekim 2011 tarihli Bugün Gazetesi). Bölgede güvenlik güçlerine destek veren unsurlarla, örgüte müzahir olan unsurlar iç içedir. Bu noktada gerek korucuların, gerekse GKK'ların seçiminde ve istihdamında titiz olmaya, sağlıklı araştırmalar yapılmasına ve istihdamından sonra yasadışı işlere, ilişkilere girenlerin takibine ve cezalandırılmasına ihtiyaç vardır. Nitekim korucuların bazı güvenlik güçleri ile birlikte köyler boşalttıkları ve insan hakları ihlallerinde rol oynadıkları AİHM kararlarında da yer almıştır (TESEV; 2010:60). Geçmişte yaşanan olumsuz bazı hadiselerden dolayı, “Kürt coğrafyasında derin yaralara sebebiyet veren” ifadesi kullanılarak, koruculuğu bütünüyle kaldırmasını isteyen görüşler de bulunmaktadır (SDE;2011: 18).

Şemdinli soruşturmasını yürüten mülkiye müfettişleri Şemdinli vakası ve diğer vakalarda GKK'ların yasadışı işlerde kullanıldıkları kanaatine vararak raporlarında bazı tedbirlerin alınması yönünde tekliflerde bulunmuşlardır.

“Mevcut GKK kadroları sayı olarak dondurulmalı, boş veya boşalan kadrolar iptal edilmelidir. GKK'lardan isteyen ve durumu uygun olanların özel güvenlik görevlisi olarak çalıştırılmaları sağlanmalıdır. Ekim 1986 tarihli GKK Yönetmeliğinin göreve son vermeyi düzenleyen 22. maddesinin uygulanmasında hassasiyet gösterilmesi sağlanmalı, azami yaş sınırı 65'den 45'e indirilmeli, 45 yaşın üzerindekiilere 24. maddede yer alan tazminatın iki katı ödenerek 2 ay içinde ayrılmaları sağlanmalı, uygun olanların işçi statüsünde kamu kuruluşlarında çalıştırılmaları özendirilmelidir.

Bölgede mevcut yarı feodal yapının daha da güçlenmesine sebep olan aşiretlere dayalı GKK sistemi sebebiyle bölgede aşiret yapısının çözülmesi durmuş, hatta daha etkili hale gelmiştir. Aşiret beyleri ve aile reisleri sağlanan bu gelirle daha da güçlenmişler ve farklı suç ve terör organizasyonları ortaya çıkmıştır.”

Bunun yanında Şemdinli ilçe jandarma komutanı Binbaşı Erdem Yılmaz'ın koruculukla ilgili rapora alınmış ifadeleri önem arz etmektedir.

“...Bölgenin önemli geçim kaynaklarından biri de koruculuk sistemi olmuştur. Şu anda ilçemizde 2370 tane korucu bulunmaktadır. Ancak yeni korucu alımının durdurulması nedeni ile mevcut korucular hızla yaşlanmaktadır. PKK'ya katılma koruculuk sisteminin engel olması bilindiğine göre, gençlerin korucu yapılması yöntemi benimsenmelidir...” (Şemdinli Araştırma Raporu: 215)

Öte yandan bölücü unsurlar tarafından bilinçli olarak yıpratılmaya çalışılan GKK sisteminin günümüz koşullarına uyarlanabilmesi ve kendilerine esnek bir çalışma fırsat ve imkanının sağlanması için merkezi ve yerel sosyal politikalara acilen ihtiyaç hissedilmektedir.

GKK'lar her şeye rağmen bölge şartlarını da düşünerek çalışmaya devam etmek istemektedir. İşsizlik olgusu çekilen sıkıntıları örtmektedir. Fakat sistemin devamı ve rehabilitasyonu açısından bazı çözüm önerilerimiz vardır;

- GKK'lar yeşil kart yerine sosyal güvence kapsamına alınarak sigortalı çalışanların sahip olduğu haklara kavuşturulmalıdır. Böylece GKK'lar güvenceye kavuşacak ve Devlet eliyle uygulanan sigortasız işçi çalıştırma gibi bir durum sona erdirilecektir.

- GKK'lar mevcut durumda Sosyal Yardımlaşma Dayanışma vakıflarından çocuk parası ve eğitim parası almak için müracaat etmektedirler. GKK'larının maaş unsurlarının içine dahil edilecek çocuk ve aile yardımı gibi unsurlar ile hem vakıfların iş yükü azalacak, hem de göreceli bir maaş artışı ile motivasyon artışı yaşanacaktır.

- Kendisi veya yakınlarının sağlık gerekçesiyle ilçe ve il dışına sevki yapılan GKK'lar Harcırah Kanunu çerçevesinde günlük harcırah almalıdır. Bu sayede Vakıflara yapılan yol parası ve sağlık yardım müracaatları azalacaktır. GKK için operasyon ücreti gün sayısına göre ve miktarı da arttırılarak uygulanmalıdır.

- GKK maaşları en düşük devlet memuru maaşına endekslenmelidir.

- GKK'ların emeklilik hak ve statüleri de en düşük devlet memuruna endekslenmelidir.

- GKK'ların hizmet içi eğitimleri sıklaştırılmalı ve okuma-yazma bilmeyen GKK kalmamalıdır. Eğitim seviyeleri yeterli olan diğer GKK'lara ise kişisel gelişimlerine katkı sağlayacak kurs ve seminerler düzenlenmelidir.

- GKK'lardan eğitim ve yaş kriterlerini sağlayanların diğer belirlenmiş kamu hizmetlerine naklen geçişlerinin yolu açılmalıdır.

- GKK'lardan üstün hizmet veya emsallerine göre başarılı olanlara GKK yönetmeliğindeki maaş ve diğer ödüllendirmeler uygulamada yaygınlaştırılmalıdır.

- GKK'larına alınması planlanan giyim kuşam malzemelerinin Valilikler yerine Merkezden ihale edilmesi ve bu sayede rekabet ortamı yaratılmanın yanında tek düze ve aynı kalitede ürün alınması sağlanmalıdır.

- GKK'ların ülke genelinde dernekleşmesi teşvik edilmeli ve isteklerinin legal ortamda STK eliyle dile getirilmesi sağlanmalıdır. Böylece muhatap bulamamaktan yakınan GKK sorunları daha gerçekçi olarak ve daha güçlü bir şekilde dile getirilmesi sağlanmalıdır.

- Yeni GKK alımı kesinlikle yapılmamalıdır ve GKK gerçeği raporlar vasıtasıyla ve gelişmeleri de kapsayacak şekilde Avrupa ülkelerine ve tüm dünyaya anlatılmalıdır.
- GKK'ların gerek güvenlik birimleri içinde yapılmış yasadışı suç şebekelerinin, gerekse bölgede etkin terör örgütünün istismarına ve kullanılmasına fırsat vermeyecek şekilde disipline edilmesine ve takibine ihtiyaç vardır. Bu konuda gerekli önlemler alınmalı ve hem istihdam oluşturan hem de güvenliğe katkıda bulunan GKK sistemi sayısı artırılmaksızın, ancak mevcutların durumları iyileştirilerek devam ettirilmelidir.

www.esosder.org

GEÇİCİ KÖY KORUCULUĞU (GKK) ANKET FORMU – 2010 BEYTÜŞŞEBAP (.....)

ADI SOYADI	T.C.KİMLİK NO	YAŞI	EĞİTİM DURUMU	GKK OLARAK GÖREVE BAŞLAMA YILI	MESLEKİ BİR BECERİ, SERTİFİKA, DİPLOMA, VB. VAR MI?	EVİNİZDE SİZDEN BAŞKA ÇALIŞAN KİŞİ SAYISI?	EVİNİZDE ŞEHİT VEYA GAZİ VAR MI? SAYISI?	GKK'NIN SAĞLIK DURUMU

1. **GKK olmayı neden istediniz?** İşsizlik(...), Yoksulluk(...), Güvenlik(...), Ülke sevgisi(...), Diğer nedenler.....
2. **GKK' ya devam etmek istiyor musunuz?** Evet(...) Hayır(...)
3. a) Ailedeki kişi sayısı .....
b) Ailedeki okuyan öğrenci sayısı.....
c) Öğrencilerin okuduğu okullar? Anaokulu(.....kişi), İlkokul(.....kişi), Lise(.....kişi), Üniversite (.....kişi)
d) Okuyan öğrencileriniz için eğitim yardımından(ŞNT, Burs, Eğitim Yardımı v.b) yararlanıyor musunuz? Evet( ) (.....kişi), Hayır ( )
e) Ailenin tüm fertlerinin eğitim durumları? Okur yazar olmayan (.... Kişi), İlkokul (...Kişi), Lise (...Kişi), Üniversite (...Kişi)
4. **Hane de sizden başka GKK var mı?** Var (...) (..... kişi) Yok(...)
5. **Çocuklarınızın veya yakınlarınızın GKK olarak görev yapmasını ister misiniz ?** Evet (.....) Hayır (.....)
6. **GKK sisteminden memnun musunuz ?** Evet (.....) Hayır (.....)
7. **GKK'ların sahip olduğu haklardan (maaş, sosyal güvence, emeklilik v.b.) haberiniz var mı?** Evet(...) Hayır (...)
8. **Aldığınız maaşla geçinebiliyor musunuz?** Evet (...) Hayır (...)

Hayır ise neden.....

9. **GKK sisteminde herhangi bir değişiklik yapılmasını istiyor musunuz?** Evet (...) Hayır (...)

Cevabınız EVET ise değişiklik ve düzenleme yapılmasını istediğiniz konular nelerdir?

Maaş (...), Sağlık ve sosyal güvence (...), Emeklilik Hakkı (...), Operasyon tazminatı (...)

Görev teçhizatı (...), Çalışma Şartları (...), İzin Hakkı (...), Vakıf Yardımları (...)

Diğer Konular.....

10. **GKK olduğunuz için karşılaştığınız zorluklar ve sıkıntılar nelerdir?**

.....

11. **İlçemizde GKK'lara yönelik neler yapılmasını istersiniz?**

.....

www.esosder.org

KAYNAKÇA

- ABSG (2010), Avrupa Birliği'nin (AB) 2010 İlerleme Raporu.
- BAŞBAKANLIK (2010) "T.C. Başbakanlık Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Genel Müdürlüğü 13.05.2010 tarih ve 3294 sayılı Kanun Uygulamaları ve GKK konulu yazısı".
- Bugün (2011) "Hain Saldırıda Korucu Parmağı" <http://www.bugun.com.tr/haber-detay/171163-hain-saldirida-korucu-parmagi-haberi.aspx>, (Erişim Tarihi: 11.10.2011).
- DANIŞTAY (1996), "1. Daire kararı", Esas No.1996/131, Karar No.1996/242.
- Geçici Köy Korucuları Yönetmeliği (2000), Resmi Gazete: 24096
- İçişleri Bakanlığı (2005), "Şemdinli Araştırma Raporu", Yayınlanmamış Rapor.
- İçişleri Bakanlığı Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun (1985), Kanun No: 3152, Resmi Gazete: 18675.
- Karaaslan, Ceyda (2010), "Köy Korucuları AB'yi Endişelendirdi", *Sabah*, 16.11.2010.
- Kışlalı, M. Ali (2006) "21 Yılda 5 Bin Köy Korucusu Suça Karışmış", *Radikal*, <http://www.radikal.com.tr/haber.php?haberno=194869>, (Erişim Tarihi: 12.09.2011)
- Kor, Z. Tuba (2009), "3294 sayılı Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Kanunu", *Anlayış Dergisi*, Haziran 2009, Sayı 73.
- Köy Kanunu (1924), Kanun No: 442, Resmi Gazete: 68
- Köy Kanununda Bazı Değişiklikler Yapılmasına Dair Kanun (2007), Kanun No: 5673, Resmi Gazete: 26540
- Nakdi Tazminat ve Aylık Bağlanması Hakkında Kanun (1980), Kanun No:2330, Resmi Gazete: 17152
- Ödeme Gücü Olmayan Vatandaşların Tedavi Giderlerinin Yeşil Kart Verilerek Devlet Tarafından Karşlanması Hakkında Kanun (1992), Kanun No: 3816, Resmi Gazete: 21273.
- Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu (2008), Kanun No: 5510, Resmi Gazete: 27019.
- Stratejik Düşünce Enstitüsü (2011), *Kürt Sorunu Çözüm için Öneriler Raporu*.
- Süngü, Yakup (2008), "GKK Sosyal Güvencesinde Son Nokta" *Yaklaşım Dergisi*, sayı 54
- TBMM (1996) "Genel Kurul Tutanağı 20. Dönem 2. Yasama Yılı 20. Birleşim", http://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/Tutanak_B_SD.birlesim_baslangic?PAGE1=1&PAGE2=1&p4=147&p5=B, (Erişim Tarihi: 12.09.2011)
- TESEV (2010), *Türkiye'de Zorunlu Göç: Hükümet Politikaları Raporu*.
- TESEV(2008), *Kürt Sorununun Çözümüne Dair Bir Yol Haritası: Bölgeden Hükümete Öneriler Raporu*.
- Tezel, Ali (2008), "Köy Korucularının Emekliliği İle Tazminatları" <http://www.alitezal.com/tezel/index.php?sid=yazi&id=2014>, (Erişim Tarihi: 11.09.2011)
- Uras, Güngör (2009) "48 bini geçici 23 bini gönüllü; 71 bin köy korucusu var" *Milliyet*; <http://ekonomi.milliyet.com.tr/---bini-gecici----bini-gonullu---bin-koy-korucusu-var/gungor-uras/ekonomi/ekonomiyazardetay/24.09.2009/1142363/default.htm>, (Erişim Tarihi: 11.09.2011)
- YARGITAY (2008) "10. Hukuk Dairesi Kararı", Esas: 2007/14922, Karar: 2008/16270.